

అల్పగురువుల చెంత చేరకు స్వల్పగుణములు చెంత చేయకు
 ఉలపులన్నియు నిలిపి వేసిన - తనువుకెప్పుడు జన్ములేదు.
 కన్నువిప్పి చూడకొరన్నా.

విద్యార్థులారా!

భగవన్నామములు రమణోయమైన మనకమలమునకు భ్రమరములు.
 మనస్సనే కమలము జలమును ఆఠారము చేసుకొని సూర్యకిరణములు ఆఠయిముగా భ్రాణుచి
 తన జీవితమును అభివృద్ధి గావించు కుంటుంది. భ్రమరములకు మధుకరములనిపేరు.
 దీని మణక మార్గమునందు విచారణ సల్పిన మధుకరము అని రెండు పదములుగా యేర్పర
 చుకోవచ్చును. మధువనగా జలము. కరమనగా సూర్యకిరణము. కమలమునకు క్రంద జలము
 పైన సూర్యకిరణములు లోకపోతే కమలము జీవించినది. అదే విధముగానే భగవంతుని
 యొక్క నామము మానవుని హృదయమందు జలము అనే ఆఠారము, జ్ఞానము అనే కిరణము
 రెండు అత్యవసరము. ఈ జలమే భక్తి. ఈ కిరణమే జ్ఞానము. భక్తి జ్ఞానములకు మధ్య
 మాత్రమే మానవుని హృదయమనే కమలము పోషించు బడు తుంది. ఈ భక్తి జ్ఞానములనే
 భగవన్నామములు. భగవన్నామము మానవుని హృదయకమలమునకు మధుకిరణములు
 యేవిధముగా యేర్పడినవో యెఛోదకు బలరామ కృష్ణులు కౌడను ఆవిధముగా యేర్పడుతూ
 వచ్చారు. ఈ యెఛోద ఎవరు? ఏ అభిమానము చేత వారిని లొలించి, పోషించి పోషిస్తున్నది
 యెఛోద? వారి విషయములో అతడుగాదిగి విచారించినప్పుడే యీ అంతరార్థము అందప
 డుతుంది. నిజముగా యెఛోదను బలరామ కృష్ణులు యెఛోద బిడ్డలుకొర. వరకొడనుం
 చి వచ్చారు అనికూడ ఆమెకు తెలియదు. బువ్వుటికి వారిని తన కన్నులువలె ప్రేమి
 చే లొలించి పోషిస్తూ వచ్చింది. బలరామ కృష్ణులు మధురయందు జీవించివారు. వారు
 యెఛోదలము రావటానికి కొరణము యేమిటి? ఈ గోకులములో యెఛోద లుట్లు చెరటా
 నీకికొరణం యేమిటి? ఆఠ్యత్మిక మార్గమునందు వీనిని చక్కగా విచారణ చేసినప్పుడు
 గోకులము యేమిటి, యెఛోద ఎవరు, మధుర యేది, ఈ బలరామ కృష్ణులకు తల్లి ఎవరు
 లీరు ఎక్కడ ఆవిర్భవించారు అని విచారణ చేస్తే భగవన్నామమునే రామనామము నాభి
 స్థానమునుండి ప్రారంభమవుతుంది. ఈ నాభి స్థానము మధుర. శక్తి స్థానమైన శబ్దమే
 దీవోదేవి. ఆమె గర్భమునందు జన్మించినవారే యీ బలరామ కృష్ణులు. గోకులము అనే
 నోటిలో చేరి యెఛోద అనే నాలుకపైన యీ భగవన్నామమునే బలరామ కృష్ణులు పోషిం
 పబడుతూ వచ్చారు. కనుక బలరామ కృష్ణులనే భగవన్నామము నాలుకపై నాట్రమాఠు
 ఠా వచ్చింది. భగవన్నామ మనేది యేవిధంగానైనను భగవంతుని బంధించవచ్చును.

కొమఱ్ఱెనువు మెడను త్రాడు కట్టి ఒక గూటుమనకు కట్టివేసిన ఆకామిఱ్ఱెనువు కదలక మెడలక నిలబడతాడు. ఈ కొమఱ్ఱెనవే భగవంతుడు . సమస్త అభిప్రాయాలను అది చేసాడు కొమఱ్ఱెనువు వంటి భగవంతుడు . అతనిమెడను ప్రేమ అనే పాకము కట్టి నాలుక అనే గూటుమనకు తగిలించినప్పుడు భగవంతుడు అక్కడనే నిలబడతాడు. కనుకనే భగవంతుని నామము రూపము బంధించే ప్రేమ పాకము. ఇట్టి పవిత్రమైన నామ ఉచ్చాన్ని మనము గుర్తించుకొనలేక నామని చూడలేక (నామ అనగా రూపము) భౌతికమైన భగవంతునే భ్రమించి, దొనిసే వరించి, తరించలేక వాడుతున్నాము. వరించవలసినది భగవంతుని. తరించవలసినది జీవ తత్వము. ప్రేమించేవలసినది ప్రేమ తత్వం. ఈ సత్యన్ని మానవుడు యానాడు గుర్తించలేక వాడుతున్నాడు.

దొనిసే రామ నామ తత్వమునందు పవిత్రమైన ఊరకమునకు వాళ్ళు లోవచ్చు. ఊరకమునది దివ్యమైన ప్రణావకబ్బము. అకార, ఉకార, మకారముల చేరియే ఊరకము. అకారమే అక్షరణుడుని, ఉకారమే భరతుడుని, మకారమే కర్మమునుగాని యా మాడుకబ్బములు చేరిన ఊరకమే రామమని నిరూపిస్తూ వచ్చింది. రామా అనేది ఆక్షరీ సంబంధించిన నామముగాని అన్యమనకు సంబంధించినది కాదు. ఆక్షరీరామ అనేది భారతీయులు నిరంతరము వుచ్చరిస్తూ వచ్చారు. రమింపచేసేది కనుకనే దొనికి రామ అనిపేరు. దొనికి సంఖ్యాశాస్త్రము నందు ప్రత్యేకమైన అర్థము వున్నది. నామ అనేది రెండక్షరములు కాదు. మూడుక్షరములు. న, అ, మ నామ. సంఖ్యాశాస్త్రములో న=0. అ=2 మ=5. న+అ+మ= 0+2+5=7. దొనిసే సప్తస్వరములుగా భావిస్తూ వచ్చారు. దొనిని సంగీత శాస్త్రమును అధారముగా తీసుకుంటూ వచ్చారు. అపే స, రి, గ, మ, ప, ద, ని ఏడు శబ్దములు. దొనిని అధారము చేసుకొని సప్త సమద్రములు, సప్త నాళములు, సప్త ఋషులు, సప్త దినములు, సప్తాహము యోవిధముగా ప్రారంభిస్తూ వచ్చారు. భగవచ్చిమము గుఱాచి యొత్తైనా చెప్పటానికి వీలుంటుండెడి. చగత్రంతో భగవచ్చిమములో నిండినటు వంటిదే. అందయు శబ్దరూపమైన తత్వమే. అలాంటి శబ్దరూపమైన భగవచ్చిమంపాన్ని మనము యానాడు గుర్తించుకోలేక వాడుతున్నాము. భగవచ్చిమమును వుచ్చరించాలంటే యదో అలక్ష్యముగా మనము కాలమును వర్ణము చేస్తున్నాము. సంకీర్తన మనేది జీవితమునకు చాలా ప్రధానమైనది. జీవితమునకు చాలా అధారమైనది. మన దేహమునకు పెళ్ళిమొక ఎట్టి అధారమో జీవితమునకు నాడుమ అట్టి అధారము. ప్రతిశబ్దము భగవచ్చిమములో కూడినవే. మన ఆక్షరీ సాక్ష్యములు కూడను భగవచ్చిమములో కూడినవే. సోహం సో2 హం సో2 హం అదీ భగవచ్చిమమే. అదేదైవ త్వమునకు మూలాధారము. మానవ జీవిత మంతయు దైవ శబ్దములచే అధారపడి వుంటున్నది. ఖితీ యానాటి మానవులు అనేక విధములైన మార్గములను అనుసరించి అనేక విధములుగా స్మరిస్తూ వస్తున్నారు.

ఈ సంకీర్తనలందు నాలుగు విధములుండును. గుణసంకీర్తన, లీలా సంకీర్తన, భావసంకీర్తన, నామసంకీర్తన. అని యివి నాలుగు విధములు. గుణ సంకీర్తనమనగా భగవంతుని మంగళకరమైన గుణగణ విశేషములను మాత్రము వర్ణించెడి. ఆనాటి మహర్షులు, ఆనాటి కవులు అనేకవిధములుగా భగవంతుని గుణములను వర్ణిస్తూ వచ్చారు.

వాసుకి కయన శ్రీనివాస చిట్టిలాస భవ పాక ముల దురతి

మనోహ్లాస మివ్వరా

భాసుర కల్పణ పురవాసుడౌచు కేశవ నామ చాసుని జగజ్జిత వృషికేకేగ శ్రీరమామణి మనోహరా.

ఈ విధముగా ఆ గుణాలను వర్ణిస్తూ వచ్చారు. ఇంక లీలా గుణగణ విశేషములు.

సందు గొందులందు మరి అందరందు నవె .

ఆనందమొందు చుందువని విందు శ్రీధరా!

ఇందువదనా సుఖేంద్రవంశిత పాదారవింద

నిత్యవందనంబు నకు చేసెడు

శ్రీరమామణి మనోహరా!

ఇంక భావసంకీర్తన.

మేటి యా త్రికూట బెటె నాటి యెవరి యేటి రాజుపేట

నేలచున్న కపటనాటకౌఠారా ఆటల పాటలు మృదుమాటలదే

భో జరాజు మాటికి పితచిన పలుక పేటికి శ్రవేంకటేశ

శ్రీరమామణి మనోహరా!

ఈ గుణ సంకీర్తన మనకు లీలా సంకీర్తన మనకు, భావ సంకీర్తన మనకు అనేక విధములైన మార్పులు కలుగుతూ వస్తున్నాయి. కానీ నామ సంకీర్తన ము మాత్రము అన్నింటికంటే వుత్తమమైనదని నిర్ణయం చేస్తూ వచ్చారు.

నామమును మానవ తత్వముగా భావించటం కారణం, మాధవతత్వముగా నిరూపించి అతని శబ్ద స్వరూపుడు అని వర్ణిస్తూ వచ్చారు.

శబ్ద బ్రహ్మ మయో దరాచరమయో జ్యోతిర్నయో వాఙ్మయో

నిత్యేనంద మయో పరాత్పర మయో మాయామయో శ్రీమయో.

ఈ అష్టవిధములైన స్మరణలు శుభ్రమే ప్రధానమైనది. ఈ శబ్దమును భావరూపములో యిచ్చుట ధ్వజాని దైవతత్వమును పొందుటకు అనేక విధములైన మార్గములు యొర్పరచుతున్నారు.

జాననే శాంత భక్తి, సర్వ భక్తి, వాత్సల్య భక్తి, అనురాగ భక్తి, మధుర భక్తి

అని శాంత భక్తి. ఈ భక్తి లో భగవంతుని పొందినవారు యెవరు జగత్తులో. మహా కథిన

మైన డిక్షను పట్టిన భోషుడు. ఇతను గంగాపుత్రుడు. జగత్తు నిమిత్తమై తాను సర్వస్య

మును త్యాగము చేసిన వాడు. భోషుడై తాను గావించిన వాడు. శారీరక, మానసిక జీవిత

మను త్రిగమ గావించి ఉత్పత్తమను పొందిన మహాత్మి. కట్టుకడపటికి దేశాధ్వర నిమి
 త్తపై తాను నాయకత్వమును వహించి మహా భారత యుద్ధము లోపల పాండవులపై యు
 ద్ధము చేసినవాడు. తామువదిసము అర్జునుడు వెసిన అంబులచేత తాను కూలిపోయా
 డు. శరీరమంతా యీ అంబులుచేతి వుంటున్నాయి. దేహము భూమిపైన పడలేదు. అయ్య
 అంబులపైనే ఆధార పడి వుంటున్నాడు. దానోనే శరతల్పము అన్నారు. అనగా శరముల
 పాస్త్రగా తయారైంది. తిరిగి అడె అర్జునినే కోరినాడు. అంతకాంత మూర్తి. ఎవరు తనను
 నేలకూర్చినాలో ఆ అర్జునునే కోరినాడు. అర్జున నాకు బెడను మాత్రం తయారు చేశావు
 కాని నాకు పీల్చా యివ్వలేదే తలకొందకు పడిపోతున్నాడు. అంబులను తిరిగి యిట్లు
 పోయి మధ్య భాగము లో తల పెట్టినాడు. ఖతే సకాలము న మరణము ప్రాప్తింబసప్పు
 డే నా జన్మనారకమవుతుంది అని అతని విశ్వాసము. ఆనాటి మెదలు ఉత్తరాయణా నా
 లము వచ్చేంత వరకు యాడై ఆరు దినములు భగవచ్చింతన చేస్తూ కూర్చున్నాడు. దేహ
 మును యెన్ని భాదలు సంభవించినా, యెన్ని శాస్త్రాలు తనను బాధించినను యీ దేహము
 ను తిక్క చేయలేదు. ఏవైత్రమైన కాలము నాకు ప్రాప్తింబాలి. అంతవరకు నేను యీ ప్రా
 ణములు వదలకూడదు. ప్రాణములు చాలా విలువైనవి. ఇలాంటి విలువైన నా ప్రాణమును
 విలువైన కాలము తోనే వదలాలని ఆ అంబులకయ్యోవైననే యాడై ఆరు దినములు ఏవ
 లించినాడు. ఈ కాలము వృథా చేయ కూడదని రాజనీతి, గృహనీతి, శాంతిచోదలు యితురు
 లకు చేస్తూ వచ్చాడు. దిననే శాంతి పర్వముని మహా భారతమందు వుచ్చుకొంటారు. పాండవు
 లకుందరికి వారియొక్క గుణగణావి శేషములన్నింటిని చక్కగా వర్ణిస్తూ వచ్చాడు. ఇలా
 డి నిగ్రహ శక్తి గల్గిన మహా పురుషుడు భీష్ముడు. దీని కంటయూ కూడను అతని శాంత
 భక్తియే మూలాధారము. ఎన్ని కష్టములైనా, ఎన్ని నష్టములైనా, ఎట్టి నిందలైనా, ఎట్టి ని
 ఘోరములైనా కూడను సహించి భరించి భగవంతుని స్మరించేవాడు. ఆ యుద్ధసమ
 యమునందు కృష్ణుడే భీష్ముని చంపటానికి వచ్చాడు. నిజముగా భీష్ముని కట్టుటానికీ
 యిష్టంలేదు కృష్ణునికి. అర్జునుడు బలహీనుడై పోవటంచేత అర్జునునికి కంట రెండ్రుమ
 ను బలపఠిచి నిమిత్తమై అర్జునా నీవు పిరికి పంద వలె వుంటున్నావు. నేనే యుద్ధ
 ము చేస్తానని తాను అంబులు తోసుకున్నాడు. అనగా అర్జునునకు కేకలము బలము
 నందించే నిమిత్తమై ఆ కృష్ణుడు వస్తుంటే భీష్మునిపైన, భీష్ముడు ఆ సమయమునందు
 కూడను కృష్ణుని ప్రాణిస్తూ వచ్చాడు.

కుష్ఠించి యుగసిన కుండలంబులకొంటి
 గగన భాగం డెల్ల కష్టిగానగ.
 నుఱికిన నోర్వక యందరంబు లోనున్న
 జగముల ప్రేగున జగతి గదల

చక్రంబు చేబట్టి చనుడెంచురయమన

పైనున్న పచ్చని పటము జా ఆ.

నన్నుతి నాలవు నగు బాలు సేయక

మన్నింపుమనిలేడి మరల దిగువ

కరికి లంఘించు సింహాయి కరణి మె అసి

సేడు భోష్ణని జంఘదు నిన్ను గాతు

విడువు మర్చన యనుచు మధ్యశివుచ్చ

దెలి చనుడెంచు దేవరంబు చిక్కునకు.

భోష్ణునా! నేనిప్పుడు యీ భోష్ణని చంపుతాను. నన్ను విడిచిపెట్టు అని నన్ను చంపడానికే
దురుభగవంతుడైన కృష్ణుడు వస్తూన్నాడో ఆకృష్ణుడే నన్ను రక్షించాలి అన్నాడు. చూచారా!
ఎంతభక్తి. ఏ భగవంతుడు నన్ను చంపటానికే వస్తూన్నాడో ఆ భగవంతుడే నన్ను రక్షిం
చాలి అని ప్రార్థిస్తూ వచ్చాడు. శక్తిం చటానికే వస్తూన్నాడు. ఓరామా నన్ను రక్షించు. ఓతవ్రా
నన్ను రక్షించు అని ఎవర్ని ప్రార్థించ లేదు. అంతటి నిశ్చల భక్తి నిర్మల భావము. అతనే
శాంత భక్తి.

ఇక సర్వ భక్తి. అర్జునుడు యింత కాలమునుండి మిత్రత్వముతో వున్న
ప్రతికిని కృష్ణుడంతటి స్నేహితుడు యీ జగత్తులో నాకు లేదని విశ్వసించాడు. కృష్ణు
భావమునందు తన జీవితమును స్నేహ భావముతో అనుభవస్తూ వచ్చాడు. తోకము మఱ
కేలా భావిస్తుందని కృష్ణుని భావ భావ లంఘన పిలుస్తూ వచ్చాడు. కృష్ణుని ఆవిధముగా
అభిమానించి పెట్టుకోవలం యిష్టం లేదు. నన్ను భావ అని పిలుస్తూన్నావే గాని భావకు
తన అర్థము లేదే అక్కడ. ప్రతి పదమునకు ఒక అర్థాన్ని నిరూపించాలి అనే మధ్యక్ష
మతో యీ భావ అనే పదమునకు విలువనిచ్చే నిమిత్తమై తన సోదరియైన సుభద్రనిచ్చి
పెట్టి చేసి అప్పుడు భావ అనిపించుతున్నాడు. ఇప్పుడు నీవు భావ అని పిలు అన్నాడు. అర్థ
ములేని పదమును వ్రాసేయొగ పెట్టుకొండవు. ఇది భగవంతుని చరిత్రలోపున్న యిద్ద
మైన పవిత్రత. కష్టముల యందు, సుఖముల యందు, అపజయములందు, జయములందు
అర్హణావసము నందు నిరంతరము కుండము కృష్ణుడే మా స్నేహితుడు. కృష్ణుడే నా మిత్రుడు.
ఇదిసర్వభక్తి. కష్టములందు దూషించటము, సుఖములందు వర్ణించటము యింకాదు
నిజమైన సర్వభక్తి. ఎన్ని కష్టములైనా సరే, ఎన్ని భాదలైనా సరే, ఎన్ని విధములైనా హింసలైనా
సరే నీవుతప్ప నాకన్నము లేదు అనే విశ్వాసముతో కృష్ణుని ఆధారము చేసు కున్నాడు అర్జు
నుడు. గెండు దేవతలు ఒక్క ప్రాణము. ఇది నిజమైన స్నేహము. ఈ విధము గా అర్జును
డు మైత్రుగా చూచు కుంటూ వచ్చాడు.

ఇక దాస్తవము నకు వాసుమలతుడు. ఎప్పుడు చూచినా నీవు ప్రభావు
సేను దాసుడను. నీవు ప్రభావు నేను దాసుడను అనేవాడు. ఒకానొక సమయములో హు

లంకను దాటక ఘోరమమి మంటి పండు పెప్పెల లోపలి అందరు పవళించారు. శ్రీరామడు
 కూడును పవళించాడు. ఎక్కడ పవళించగలడు? అక్కడ పరువులు లేవు. యిసుక.
 జటాజూటమును ధరించి యతి వేషములో బయలు దేరిన వాడు రామడు. లక్ష్మణు
 డు కుర్చున్నాడు. అతని తోడపైన తలపెట్టి రామడు పవళించాడు. ఒక్కొక్కరినీ ప్రశ్ని
 స్తు వచ్చాడు రామడు. 'సుగ్రీవా! ఆ చంద్రుని లోపల ఏదో నల్లని మచ్చుకనుపిస్తున్నా
 డే దాన్ని మంటాపునీవు' అన్నాడు. 'నాకు తెలియదురామా' అన్నాడు. ఇంకా బొంబము
 ని ప్రశ్నించాడు. బొంబమును చూచాడు. ఆ చంద్రుని లోపల అనేక పర్వతము
 లు గుంతలు వుంటుంటాయి. ఆగుంతలు, పర్వతములు నీకునే ఆ నల్లని రూప
 ముగా కనుపిస్తున్నాడే' అన్నాడు. బొంబమును చూచి శ్లోకంబును, ప్రకృతి శాస్త్రము
 లోను, భూగోళ శాస్త్రమును చక్కగా గుర్తించిన వాడు. ఇంకా కొంత మందిని అట్టినే
 అడుగుతూ వచ్చాడు. లక్ష్మణుని అడిగాడు. లక్ష్మణుడు అన్న అందులో యేదో
 జింక వరికనుపిస్తున్నాడు. పుణాలవలె కనుపిస్తున్నాడే' అన్నాడు. ప్రక్కనున్న కొళ్లు
 వట్టుతున్న వాసుమతుని 'ఆ చంద్రుని లోపల నీపేవి చూస్తున్నావు నానుమా' అన్నాడు
 'రామా! అన్నము నాకేమీ కనుపించదు లెదు. నవ్వు వెల్లకిలా' అండు కాని చూస్తుంటే
 నీ ముఖము యొక్క చెత్రమే చంద్రుడనే అర్థములో కనుపిస్తుండడే' అన్నాడు.
 చంద్రుడనే వాడు కుర్చుపైని అర్థము వలె కనుపిస్తున్నాడు. ఆ అర్థములో నీ ప్రతిబిం
 బమే కనిపిస్తున్నాది అన్నాడు. అనగా ప్రతి ఏదోర్థమునందు కనిపించు శ్రీరామచంద్రుని
 స్వరూపము నామమే అతనికి కనుపిస్తూ వచ్చింది. ఎలాంటి సమయమునందును
 రామసేవ తప్ప అన్నము చేసేవాడు కాదు. అతను మహా బలవంతుడు మహా సుఖ
 వంతుడు. మహా శాంతియు ఇట్టి వాసుమతుడు అశోక వనములో ప్రవేశించాడు
 లంకసంకల్పం సము చేస్తూ వచ్చాడు. రావణుడు ఎవడురా నీవు అని ప్రశ్నించినప్పు
 డు బలవంతుడైన వాసుమతుడు అవంతారములో విట్టవోగి లెదు. దానోహం
 శన తింద్రస్య. నేను శ్రీరామ చంద్రుని దాసుడను అన్నాడు. దాసునికే యింత బలము
 వుంటుంటే యిక ప్రభువునకు యెంత బలమో యోచించుకో రావణా అన్నాడు. నిరం
 తరము దాసయ్యాన్ని భావించే యిట్టి వాసుమతునికంటే ఆదర్శవంతుడైన వాడు
 మరొకడు లేడు. అందుకొసమనే రామడు భారతదేశము కృతర్జుతులు పుట్టినట్లు
 పెట్టిన పేరు అన్నాడు. కృతర్జుత తికపోతే మానవత్వమే లేదు. ఒంటిగా తీసుకుని
 హాతున్న సేతను రక్షించే నిఖిత్తపై జటాయువు తన ప్రాణాన్ని అర్పించింది. కనుకనే
 తన సేతులు సహాయంచేసిన జటాయువుకు కృతర్జుత రీతిగా దాని కర్మలన్నీ ఆచరి
 స్తు వచ్చాడు. వాసుమతునికి కూడా అంతే. వాసుమా! నీకు యేవిధంగా కృతర్జుత
 చెప్పాలో నోకర్ణంకావటంలేదు. కిష్కింధలో వున్న నాయుక్కోమవార్త అశోక వనము
 లోవచ్చు సేతులు అందించినది నీవే. అశోక వనములో బాధచెందుచున్న సేతువార్త

రామనకు అంజించినవోడవునీవే. అడవులన్నియు శోధించి, సాధించి, సమద్రములు
 దాటి సేతను చూచి వచ్చినవోడవునీవే. సేత జీవములో వున్నదన ఏవీత్రమైన వార్తను
 తెలిపినవోడవునీవే. నా వుంగరము సేతకిచ్చి, సేత శిలోమణిని నాకంఠరచిన వోడవు
 నీవే. రఘుపతి కార్తము ఈడెల్లిన ఏకపి శిఖామణి! నకు యేరతిగా కృతజ్ఞతలు తెల్ప
 లి? నాదగ్గర యేమేబేదు. నన్ను సేనోయి చ్చుకుంటున్నాను వానుమా తనుకో అన్నాడు
 తను సమద్రము దాటటానికి రామ నామమే ఆధారమైంది. నామమయిక్కో మహాత్తర
 శక్తి యెట్టిదో చక్కగా గుర్తించ వచ్చు. ఇటి దొస్సమునకు సరైన అర్థము. ఒకటూరి
 అర్పితమైపోతే యింక ప్రాణము పోయినా సరే నా జీవిత మంతా నీకే అర్పితము అన
 రతిగా అర్పితము గావించినవోడు వాను ముతుడు యిది దాసత్వము.

ఇంక వాత్సల్యము. ఈ వాత్సల్యములో వుండిన హయాతత్వము
 యెవ్వరూ అర్థం చేసుకోవారు. కృష్ణుని నోటి యందు 14 లోకములు చూచిన యశోద
 మాయబేత యితను నాకు మారుడే యింత గొప్పలోకాలు నా కుమారుని చెన్నుకోటిలో
 యెట్లు కళిపిస్తాయి అని తాను చూచిన దాన్ని మర చెంది. వాత్సల్యము కేవలము దేహ
 సంబంధముగా వుంటుంది. నేను తల్లిని, తాను కుమారుడు అని వాత్సల్యమే మాయ
 యింత గట్టిగా అందిస్తూ వచ్చింది. గోవర్ధనగిరి యెత్తి కృష్ణుడు గోవులను, గోపాలురను
 గొప్పాడు తన్న సమయములో అయ్యో! యింత ఏర్పతమును యెత్తి నాడి. జీనిని క్రియ
 యేరతిగా పెట్టగలడు? వివిధముగా క్రియపెట్టెలను కున్నప్పటికి యీ ఏర్పతము మ
 డ్దమన్న తాను క్రిందకి ఏడిపోతాడో యేమో ఎత్తలు సులభము వైవచ్చును కాని క్రింద
 పెట్టయం చాలా కష్టం అనుకొని అందరు వెళ్లి పోయినప్పటికిని యశోద అకడ్రాస్
 కొచుకొని వుండినది. ఇక్కడ కూడను ఒక మాయనో. కృష్ణుడు ఒక పెద్ద శబ్దము వచ్చే
 టప్పు స్పృశించాడు. ఆ శబ్దమును భరించు కొనలేక కన్నులు చెవులు మూసుకున్నది
 యశోద. ఆపెకన్నులు చెవులు మూసుకున్న తక్షణము భూమిపై వ్రాలిపోయింది ఏర్పతము.
 తను ప్రక్కనున్నాడు. ఏరతిగా యెత్తాడో ఆరతిగానే యింపినాడు. ఇంత రూపనకు
 తిరు యేమాత్రము లోతగా పోతేదు. ఎత్తిన ఏరమాత్తుడు తింపలేడె అనే విచారము
 లేకపోయింది ఈ ని త్తొనక్క విషయం ప రికలన ఎప్పుడు పోతుంది. వాత్సల్యము
 లోపల నిర్మలన మోతుంది యీ విచార చర్చ. ఉద్ధవుడు వచ్చి కృష్ణుని వాక్కులు చెప్ప
 తున్నప్పుడు యశోదవెళ్లి ఉద్ధవా! నా గోపాలుడు చాగున్నాడెనని ప్రశ్నించింది. రీలా
 మానుష విగ్రహాడు, బ్రాహ్మణవన విహారి, ముని మానస సంహారి యెవిధముగా పో
 యినా నాకక్కరలేదు. బ్రాహ్మణవన విహారి యెక్కడ వుండినా నాకక్కరలేదు. నా గోపాలు
 డు చాగున్నాడె లేదా? అని అడిగింది. కనుక వాత్సల్యమనేది సంకుచితస్థానానికి
 తీసుకుని వస్తుంది. ఆపెకు యెవిధమైన వర్ణనలు అక్కరలేదు. గోపాలా! గోపాలా!
 భక్తులు యెన్ని వర్ణనలు చేసు కున్నాను తనకక్కరలేదు. తనకు కావలసింది గోపాలుడే

నిరంతరము గోపాలా గోపాలా అనే నామముచేత యశోద వాత్సల్యముచేత తరించును.

ఇంక అనురాగ భక్తి, నోపికలు, వాళ్లకు రెండుగుట్టల సహితం.
 ఇంటిలోపల భక్తి, అత్త, బయట గోపాలుడు. ఈ రెండు తప్ప యుమాత్రము మరొక
 యెంత లేదు. తమ కేర్తవ్యాన్ని, నిర్వర్తిస్తూ దివ్యజ్యోన్ని అనుభవస్తూ వచ్చారు వాళ్లు. ఒక్కొక్క
 సమయము లోపల జగత్తుబంధమైన యీ కేర్తవ్యములో వారు కంట తవరకు తప్ప
 ఖాతా వచ్చారు. నిరంతరము కృష్ణా కృష్ణా అంటూ యీ విధముగా అనురాగ భక్తి, తమ
 స్నేహితుడుగాను, మిత్రుడుగాను, సర్వశక్తిగాను భావించినవారు గోపికలు. మధుర
 భక్తి ఒక్క రొధకు తప్ప అన్నలకు లేదు. కృష్ణా! అనుకునేటప్పటికి తన దేహమును
 తను మరచిపోయేది. కృష్ణుడు పతి తాను సతి అను భావముతో మునిగిపోయేది.
 కృష్ణుడు మాస్టరు తాను సర్వెంటు అనే భావము లో వుండేది. ఇరువురు కూడును ఒక్క
 టె. ఆయన పరమాత్మి నేను ప్రకృతి అనే రీతిగా వుండేది. మరొక యెంతలేదు.
 ఎక్కడ నెలంగా కన్పించినా వ్యక్తమైనప్పటికిని కృష్ణా అని పోయి వృక్షాన్ని పట్టుకొనేది.
 నిరంతరము సమస్త పదార్థముల యందు కృష్ణుడు తప్ప అన్నము కనుపించలేదు.
 నిరంతరము కృష్ణనామము, కృష్ణ మురళీనామమే. ఆమె ప్రాణం విడిచి ఘోర్ము ఆ
 మరళి నాదమునే వినాలని కోరింది. నాదం కూడా ఎటువంటి పనితీరున సారమోత
 టనునా? పరిపూర్ణమైన వేదసారమే యీ మరళినాదము. ఈ వేదముల యొక్క సార
 మంతా గోష్ఠీరమే. ఆమె అన్నపానాదులను వదలిపెట్టింది. అస్తిపంచరమైంది కళక
 మ. కేవలము వెదురుపాదల లోపల చేరిపోయింది. యమునా తీరములో నిల్చిపోయింది.
 కానీ ఆమెను రక్షించే నిమిత్తమై కట్టకడపటికి స్థితి లోపల కృష్ణుడు అక్కడకు వెళ్ళాడు.
 రోధనోమి కావాలి అని అంతిమ కోర్కెను వుచ్చరించమన్నాడు. చెప్పింది 'కృష్ణా యింత
 కాలము నాయొక్క వృధయకేమలములో నిన్ను పెట్టుకొని పోషించు కున్నాను. నా వృధ
 యమనే కాలము లోపల ప్రేమ జలమంతా ఆరిపోయింది. కట్టకడపటికి నాకంటే ధారల
 నే జలములో పెట్టి పోషించు కున్నాను. కంటి ధారలు కూడను ఆరిపోయాయి. నిన్ను ఎక్క
 డ పెట్టుకొని పోషించాలి? కట్టమునందే నినామమును నేను పోషించుకోవాలి అని
 పాట పాడు మా కృష్ణా.

వేదసారముత తీసి నాదబ్రహ్మముగను మార్చి
 వేణువందు తిరుగచోసి గానరూపముగను మార్చి
 పాట పాడుమా కృష్ణా పలుకు తేనె లాలకునటుల
 మాటలాడుమా ముకుంద మనసు తీరగా...

అని కన్నులు మూసుకుంది. ఆమె లోని జ్యోతి కృష్ణుని లో ప్రవేశించింది. మధురభక్తి
 అనగా రెండు ప్రాణములు ఒక్కటే అనే అంత రార్థమును రోధనిరూపించింది. ఈ రకమై
 నస్థితిని పొందటాని? కారణము ఏమిటి? నిశ్చలమైన భక్తి, నిర్మలమైన ప్రేమ, నిస్తార్థ

మైన వృద్ధులను యీ మూడే దీనికి మూలకారణము. తన, మన, ధనమును అర్పితము గావించితియో వాధ. ఈ తనువు ఎవరిది. యీ మనస్సు ఎవరిది, యీ ప్రాణమెవరిది. ఈ మూడింటిని నీవు అందించినవే.

దీనిని సంస్కరించే నిమిత్తమై భక్తి అనేది వుద్భవించింది. 1215

యీ బంధు చెప్పాడు గుణ్యగోగమ్యం అని. మార్పురావాలి. మార్పు రావాలనుకున్నప్పుడు దీనికి అనేక రకములైన శిక్షలు జరగాలి. ఒక గుండును చక్కగా రూపంగా తయారు చేసినప్పుడు శిల్పి దానిని అనేక రోతులుగా కట్టాలి. ఉలత్ సుత్తితో దానిని చక్కగా తీర్చిదిద్దాలి. అప్పుడే రూప రహితమై గుండు ఒక సుందరమైన విగ్రహముగా తయారౌతుంది. దీనినే సంస్కారము అంటారు. కైవలము ఒక కట్టగా ఏడివున్నదానిని కుర్చీగా తయారు చేయాలంటే ఎన్ని విధాల దానిని సంస్కరింప చేయాలి. ఉలత్ కట్టి అనేక రకములుగా దీనిని తీర్చిదిద్ది ముతకలు వోసి ఆగింటి సాన చెట్టి యిన్ని విధముల దీనిని పుడే యిది అనుకూలమైన చామిగా తయారౌతుంది. ఒక ముద్దు బంగారము తెచ్చి నగగా తయారు చేయాలంటే అగ్నిలో వోసి సుత్తితో కట్టి దానిని అన్నిరకములుగా సంస్కరించినప్పుడే అది సుందరమైన నగగా తయారౌతుంది. ఇదే సంస్కారము అంటే. ఈ విధమైన గుణ్యగోగమ్యం చేసినప్పుడే విలపించి దానిని అనుకూలవంతమైనదిగాను రూపొందుతుంది ఆ పదార్థము. సమస్త పదార్థములు సంస్కరింప బడుతున్నాయి గాని మానవుడు సంస్కరింప బడటం లేదు. ఒక కట్టినైనా అనుకూలవంతమైన రూపంగా తీర్చి దిద్దవచ్చు. ఒక గుండునైనా చక్కని రూపముగా చేయవచ్చు. వడ్లను పొట్టు తీసి బేర్చుముగా తయారుచేసి వండుకొని భుజించవచ్చు. మసాలెబ్బు సుండి కూరగాయలు తెచ్చి వుప్పుకొరం వులుసు వేసుకొని సొంబారు, రసం చేసుకొని చక్కగా ఆరగించవచ్చు. కానీ సంస్కారమునకు మానవుడు సిద్ధముగా లేడు. ఇంక వాడెట్లు ఉత్తమ మానవుడుగా తయారౌతాడు. ఏకచ్ఛములు తనకు వుండకూడదు. ఏనాడూ తనకు కల్ల కూడదు. అన్ని విధములైన అనుకూలములు వుంటుండాలి. ఉత్తమ స్థానములోకి పోయి చేరాలి. ఎట్లు చేరు తాము ఇది కైవలము అట్టబుద్ధులకు కల్గిన భావము. కనుకనే ఆనాటి సాధకులందరు కూడను జ్ఞానము చేసి ఎన్ని కష్టములకైనా నష్టములకైనా విచారములకైనా నిందలకైనా సెట్టుకొని ముందు లు సాగుతూ వచ్చారు. ఈ విధమైన దీనికి మనము సహించి భరించినప్పుడే దీ సాధకునిగా మనము రూపొందు తాము.

కనుక యానాటి లోకము లోపల మానవ సంస్కారము అత్యవసరము మానవునిలో మార్పు కలగ కుండా జగత్తు యమోత్రము కూడను మార్పు కలగదు. జగత్తంటే మనకంటికి కమపించేది కాదు. జగత్తు అనగా జనముతో కూడినదే జగత్తు. కనుక మానవులు వుంటానో యిది జగత్తవుతుంది. మానవులు లేనిది

జగత్తీకాదు. కనుక అట్టి మానవుని మంచివనిగా తీర్చిదిద్దెతి. మానవుడు మారినప్పుడే జగత్తు మారిపోతుంది. వ్యక్తి మారినప్పుడే సమాజమే మారుతుంది. కనుక యానాటిమానవుని మనస్సు సంస్కారమతో కూడి వుండాలి. ఈ మనస్సును అనేక రకములైన శిక్షణలకు గురిచెయ్యాలి. కనుక సమస్త చదువులు మానసిక సంస్కారము నిజుత్తము యర్పణినవే. నీవు ఒక ఆయితోక ఎం.ఏ డిగ్రీ తీసుకోవాలంటే ఎంత శ్రమపడుతున్నావు. కైవళు షాట్టలోసం సంపాయించే ధనము కోసమే నీవు యింత శ్రమ పడుతున్నావు. భగవంతుని పొందాలంటే నీవు యేమి శ్రమ పడు తున్నావు. ఏమీలేదు. సులభముగా చేకొలి భగవంతుడు. కాల గడప దాటకూడదు. కాసు ఖర్చుకొకూడదు. కాయము కదలకూడదు. కైవల్యము వచ్చి వదిలో పడాలి. ఈ నాటిమానవుని యొక్క కోరికలు. ఇది కైవల్యము నోమ రత్నమనకు గుర్తు. కాయమును శ్రమింప జేయాలి. కాలమును సార్థకము గావింపాలి. కర్మలు ఆచరింపాలి. భగవన్నామమును స్మరించాలి. సంపూర్ణ విశ్వాసముతో అర్పితము కావాలి. అప్పుడే జీవితమనకు, దేశమునకు తగిన శాంతి భద్రతలు సమకూర్చిన వారమౌతాము. మొట్టమొదట వ్యక్త తయారు గావాలి. తరువాత సమాజము జీయారు కావాలి. మూడవ తి దేశము తయారు కావాలి. వ్యక్తి కానిదే సమాజము ఎక్కడ వస్తుంది. సమాజము లోకుండా దేశము ఎక్కడ వుంది?

కనుక ప్రతి వ్యక్తి కూడను సంస్కరింపబడాలి. అలాంటి గాంధీశ్రీనివాస రావటం కోసమే యీ సంస్థను మేము స్థాపించాము. అట్టి గాంధీశ్రీనివాస రావటాచే వుండి ప్రయోజనం యేమిటి? అలాంటి జీవితము గడపకూడదు. వచ్చినందుకు, సాయి బాబాను పట్టినందుకు యీ గాంధీనివాస చేరినందుకు సార్థకమైన వ్యక్తిగా నవు ముందుకు పోవాలి. చెడిపోయిన కారులు బయ్యగంపల్ విడిచి పెట్టినప్పుడు ఆ బయ్యగంపల్ దొనిని యిన్నోరకములగా తీర్చిదిద్ద బారు. పాత గారు తయరుము కొత్త గారు వేయటము. పాత బయ్య తయరుము కొత్త బయ్య వేయటము. పాత గారు చేయటము కొత్త గారు చేయటము. ఈ విధముగా అన్నీకొత్తవిగా చేసుకొని బయరుకు వచ్చినప్పుడే ఒక కొత్త కారుగా బయ్యగంపల్ నుండి వచ్చిన కారు అని చెప్పటానికే వలవుతుంది. విస్ఫిటిల్ హారింట్ ఆకారు అడె స్ట్రీట్ ల్ తొరిగి వెనుకకు వస్తే యింక బయ్యగంపల్ ను పాయి ప్రయోజనము ఏమిటి? కనుక యీ గాంధీశ్రీనివాస గాంధీనివాస అనే బయ్యగంపల్ ను వచ్చి చేరిపోయారు. నీపాతవి, తాతవి అన్న ప్రక్కమే నెట్టివేయా లి. నూతనమైన భావాలి, జగత్తును ఉజ్జ్వలంబొగించే భక్తిప్రపత్తులు నీలో అభివృద్ధి కావాలి. అప్పుడే యిక్కడ కు వచ్చినందుకు సార్థక మవుతుంది. తేకపోతే నీకాలము వ్యర్థము, యీ ధనము వ్యర్థము, యీ చదువు వ్యర్థము. మానవత్వము కూడా సార్థకముకాదు.

623068911

అలాంటి శార్థకముగావించు కుసే బివగా మరు తయారు కౌవాలని ఆశిస్తూ క్రమశిక్షణ
తూప నడచు కౌవాలని ఆశిస్తూ ప్రాసంగమును విరమిస్తున్నాను.